

Marina Bahovec

Exit.com

Poznam staro gospo, ki mobija sploh nima.

Pravzaprav je vdova po mojem pokojnem stricu. Njen sin se je izselil in živi z družino, ženo in sinom in hčerko v nekem mestu v Švici.

Nočem mobija, pravi. Ne maram, da me motijo. Hočem svoj mir.

Če se prav spomnim, exit piše v scenarijih, ko nastopajoči odide s scene.

Sončno mrzlo nedeljsko dopoldne. V mestu tišina in ti pade na pamet exit.com.

Zakaj ta com?

(Ampak com? To je pač kratica za nekaj ...)

To je spletni naslov za pomoč odhoda s tega sveta.

Samomorilci. Poznala sem jih vseh vrst. Osebnost in po pripovedovanjih.

Palindrom. Menda se reče palindrom, sicer je pa treba to besedo preveriti.

Zadnji torek ob šestih zvečer. Seveda je bila že tema, zimski mraz. Začetek januarja, pa brez snega, ki ga je vmes odnesla odjuga. Zadnje čase odjuge prihajajo in odhajajo ob nenapovedanih in najbolj nepredvidljivih časih.

Kot nezanesljivi ljubimci. Človek bi se smejal, če ne bi vedel, kako hitro to pride.

Zadnji torek v Italijanskem inštitutu. Super prenovljeni prostori na Bregu, Italijani bi rekli, da imajo fascino, nisem prav napisala, bom pogledala v slovar. Ne znam prevesti tega izraza, je pravzaprav obraz. Ampak pomeni bistveno razločevanje od drugih, čisto določeno lastnost, individualnost.

Avtentičnost.

Individualnost stare Ljubljane ob Ljubljanici in individualnost naključno zbrane skupine ljudi, ki pa so očitno srednji sloj in navzgor.

Koncertek, razstava, prigrizek.

Veleposlanik je zelo prijeten in topel človek in je začel nagovor:

Danes je 2011 1102, torej pomemben datum, ki ga lahko bereš z obeh strani, z leve na desno ali z desne na levo in bo enak. To je datum, za katerega so ljudstva verovala, da je zelo pomemben, nekaj posebnega naj bi se zgodilo. Tak dan je zelo redek, lahko se zgodi katastrofa, lahko pa tudi kaj dobrega.

In je potem navezal na nekaj drugega.

Obešenje, skok z višine, zaužitje strupa, škodljivih tablet, prevelike doze mamil ali alkohola, vdihavanje strupenih plinov, rezanje žil, zabadanje rezil v telo, zadušitve, utopitve, skoki pod vlak, pod avto, namenoma povzročene nesreče z avtomobilom, plovilom, letalom ...

Smrt z obešenjem.

Obešajo se na kljuke. Kljuke in obešala vseh vrst. Na primer moja mrzla sestrična, daljna sorodnica, džanki iz Beograda, se je pred maturo obesila na kljuko radiatorja v dnevni sobi, kjer jo je našla mama.

Tanja je rekla, da očetu najbolj zameri to, da je, ko se je obesil, pustil mamu samo. Kakšna sprevržena logika. Nekdo, ki gre v smrt, ne razmišlja o tistih, ki jih bo zapustil.

Najprej bi seveda morala omeniti pokojnega strica, ki se je obesil leta tisoč devetsto enainštirideset. Družinska tragedija.

Moj stric se je v najboljših letih, ni jih še imel trideset, obesil na tram v drvarnici na vrtu hiše, kjer so stanovali. Našla ga je moja stara mama, ki so jo potem zdravili z elektrošoki.

Omračil se ji je um, je imela navado govoriti moja mama. Kakšen lep, starslovenski izraz ... Koliko je takih izrazov generacije mojih staršev, za katere se danes sploh ne ve, kaj pomenijo.

Samo v našem grdem sorealističnem bloku v centru mesta, bednem bloku, kot mu pravi moja uspešna in premožna sestra, ki se ima za levičarko, poznam dva samomorilca.

Udbovec pod mano v devetem nadstropju, enkrat je priletel na moja vrata, ko mu je iz moje centralne tekla voda v njegovo stanovanje, in stara sosedka iz desetega nadstropja.

V našem bloku je vse zmešano in enkrat sem dala odrezati triinpolcolsko cev v kuhinji, nekje pod stropom. Takrat se nisem dobro zavedala, kako praktične so take cevi pod stropom.

Vodovodar oziroma inštalater centralne kurjave je rekel: Ne, v tej cevi ni vode. Tukaj sta dve cevi, vzporedni, ena gre gor in druga dol, in v tej cevi ni vode. Tudi moj brat, ki je bil prvotni kupec stanovanja v enajstem nadstropju, je rekel, ne, mislim, da v tisti cevi ni vode.

In sem dala cev odrezat in petnajstega septembra, ko so spustili vodo v sistem, mi je vdrla vroča voda na glavo in na vrata (ker nisem imela zvonca in ga še zdaj nimam, kar je že druga zgodba) je prišel butat tisti udbovec.

To je bil še čas, ko se je iz spodnjega nadstropja včasih slišalo tuljenje njegove žene: Ne morem več, ne morem več, jaz bom šla...

Zakaj ne gre, sem si mislila.

Butal je po vratih, mali udbovec, tako močno, da je preglasil glas curka vode, ki ni bil ne majhen ne tih.

Ko sem mu odprla, sva se prerivala v predsobi. Dve majhni mišičasti postavi. Po mojem je bilo kar seksi, dva majhna petelina, no, ena kura, jaz v premočeni majici in hlačkah, da je bilo telo kot razgaljeno ...

Bila sem dokaj mišičasta in mi ga je uspelo zriniti skozi vrata v hodnik, ob začudenem pogledu hčerke.

No, kmalu po tem sem slišala hudo tuljenje spodaj. Sem izvedela iz privatnih virov med sosedi, da se je obesil.

Gospa, a ste sami, vpraša kelnar v gostilni Most. Napačno vprašanje. Bojim se, da bom dobila napad joka.

Žal mi je, da nisem vzela tablete že prej. Dve uri traja, da prime. Lahko pa bi vzela tudi dve.

Usedem se za majhno mizico za dva, takoj za kratkim obokom z obešalnikom, mojo včeraj novo snežno belo bundico obesim na kljuko, točno nasproti mojemu pogledu nad praznim sosednjim stolom za mizo.

Skozi obok naprej se vidi malo ozke gostilniške sobe, nekaj pod nivojem ulice, in čez večje okvadrateno okno štiri stopnice in pol ne vem kakšnega marmorja novega predragega Mesarskega mosta.

Na mostu, ki se vidi nekako v zgornji polovici velikega gostilniškega okna, okna kot vrat, turist v rdeči bundi poklekne in fotografira majhnega otroka, ali pa kaj drugega, ne vidim dobro. Potem gre po diagonali študentski par, oblečen v temno, on ima dolg črn plašč. Vse figure pešcev so spodrezane, kot bi spodnje dele teles izgubili v kaki vojni. Še tri študentke, mami z vozičkom oblečeni zimsko in kot se zdaj oblačijo. Debelejša gospa s turkizno grobo pleteno kapo in ogromno, polno rdeče oranžno nakupovalno torbo pride s tržnice.

In tako naprej.

Kaj mi bo rekla živalca na ovratniku moje nove bundice? Kaj bi rekla, le kaj bi povedala?

Imenujem se finski rakun. Sem iz družine morskih lisic. Bila sem iz družine morskih lisic. Dokler me niso umorili.

Jezna sem in žalostna. Žalostna, ker sem mrtva.

Zgrožena.

Zakaj pa si jo kupila, če si rekla, da ne kupuješ pravega krzna, je vprašal Jani. Ja, zdaj je krzno spet v modi in bila je že mrtva.

Nedoslednost in sprenevedanje človeške vrste.

Svoj izvor imamo finski rakuni v vzhodni Aziji, je rekla živalca, kjer smo se zaradi malega števila naravnih sovražnikov precej namnožili, ljudje so rekli, da nas je že preveč, tako kot bluzijo vedno vaši lovci po televiziji, in da je treba spraviti našo preštevilno populacijo pod kontrolo.

Naš kožuh je poznan po gosti, voluminozni in volnasti podlanki in po v majhnih čopkih rastoči krovni dlaki. Naravne barve naših kožuhov segajo od zlato rjave do sivo zlate. Kožuh je zelo primeren za barvanje in tako pridobi žlahten videz.

Tudi živali delajo samomore. Množične. Kiti, sloni (poznaš film po romanu Pokopališče slonov?), lososi ...

Ne vemo, zakaj. Lahko, da niso zadovoljni z nami.

Moja živalca, morski rakun, je bila čisto svetlo siva s temnejšimi sivimi čopki vrhov dlak. Čedna, bistra in seksi.

Past tense.

Perspektiva od spodaj, kot iz purgatorija. Nebesa, pekel, vice. Vice so namenjene purgatoriju, očiščenju.

Torej skozi okno, v levem kotu desni konec Plečnikove arkade s stebrom, obokom in kamnito obloženim robom zidu, pogled na staro baročno gosposko hišo pod Gradom. Nad njo malo rjavega navpičja grajskega hriba.

V centralnem položaju okna je bronast kip z medeninasto patino, kot človek nadnaravne velikosti s konjskim repom, ki je pravkar nekaj zalučal v zrak in je še sam nekako zalučan v desno tangencialo obstal na prstih leve noge.

Avtor mu je zmaličil glavo in ga nekako poškodoval po močnem telesu, ne vem, ali je to Prometej, ki je ukradel Zevsu ogenj.

Tudi natakari ne ve, kaj kip predstavlja, misli pa, da je avtor Boljka. Ne, ni Boljka, rečem.

Gospa, ste lepi, je rekel natakari, se mi je zdelo, da ne slišim dobro. Res, je rekel, ste končali z juho?

Ste lepi? To bi bilo bolje. Res sem imela umite lase, a tako vprašanje sodi v sfero fantastike.

Past tense.

Skupna pot je pot, po kateri gre vsak svojo pot, piše s svinčnikom na steni nad mojo včeraj kupljeno bleščečo snežno belo bundico.

Upam, da bo tableta začela kmalu delovati. Morala bi jo vzeti prej. Dobro, da imam vsaj en papirnat robček in da je čas prehladov.

Mesto je lepo, kot zmeraj. Tako kot zmeraj ob tem času. Dnevi so točno takšni kot v tisti moji pesmi tega januarja, ki je nihče noče tiskati. Sicer jo pa tako ali tako ne bi nihče bral ali pa bi šla v razrez:

Zdaj prihaja pravi zimski mraz
In dnevi sijajo s tisto enkratno kristalno sončno svetlobo
Ki jim sledijo tako čudovito lepe večerne zarje
Da se spomniš samomorilcev

Natakar je vljuden in prijazen, goveja juha, mesna lazanja, mešana solata.
Okusno.

Če vzamem kozarec vina, bo mogoče učinek tablete boljši.

Kozarec sladkega muškata in vodo in papir s kulijem mi prinese natakara. V črnih hlačah in rjavi srajci, hiter in profesionalen. Okrog pasu ima dolg temen predpasnik, to ne paše v boljšo gostilno, bi rekel oče.

Kosilo brez njega.

Šokirana sem, sem rekla.

Kako šokirana? Zakaj?

Deset let sva hodila.

V resnici je bilo veliko več. Celó življenje.

Gostilna je bolj prazna kot polna, saj je ura dve proč. Dve mladenki, dolgolasi, ena blond in ena črna, vitki in čedni, seksi, se pogovarjata o nekem poslu, ki ga delata po kompjuterju. Včasih se zasmejita, črna je štajerka, saj pravi: tak in potem ful.

Ena debeluhinja srednjih let sedi sama za mizo in zdaj odhaja. Levo v kot, pred oknom s pogledom na most, se zdaj usedejo trije, mogoče poslovneži. Mlajši ima svetle kodraste lase, ozek obraz, svetlejšo jopico in srajco z drobnimi črtami.

Pogovarjajo se med sabo, natakarku hvalijo hrano in merlot. Natakara razlaga, od kod je vino in kakšne kvalitete ima.

Ja, samomorilci.

Druga sosedá, iz desetega nadstropja, dve stanovanji od mojega, stara gospa, skoraj slepa je bila celo življenje. Njen mož je bil ilustrator, ona pa je učila petje na glasbeni šoli.

Si je izbrala bolj spektakularen odhod s tega sveta. Ko je njenega petinšestdesetletnega moža čez noč zadela kap, je za nekaj dni izginila. Ko se je vrnila, je imela spremljevalko, da je pazila nanjo.

Potem je dala osmrtnico v Delo, ki je bila tako lepa, da sem jo izrezala in spravila. Bila sem ganjena.

Kmalu se bova srečala na boljšem kraju, ali nekaj takega. To ni bila fraza, sem vedela, in ko je okrog kosila spremljevalka šla v trgovino po živež, je skočila čez balkon.

Zelo me je čudilo, kako je lahko splezala na ograjo in čez, ker je komaj hodila in ni skoraj nič videla.

Občudovala sem njen pogum, sošolka moje hčerke, tudi naša soseda, ki me zdaj hodi masirat, pa je rekla, to je neodgovorno, lahko bi kdo prišel mimo po dvorišču in bi ga ubila.

Tudi to je bilo res.

Ja, samomorilci so zelo domiselni, njihove logike so genialne in jih ne morem niti malo razložiti. Vsakemu lahko posvetimo svoje poglavje.

Smrt z obešenjem.

Skok pod vlak. Ana Karenina je najbolj slavna skakalka. Najboljša Tolstojeva knjiga, čeprav bi jo jaz skrajšala za dve tretjini.

Neuradni pastorek moje prijateljice je skočil pod vlak.

Kje pa? sem vprašala. In ona je rekla: V Šiški, na nekem ovinku, da ga strojevodja ne bi mogel pravočasno opaziti ... imel je nepremičninsko agencijo, živel na preveliki nogi in se zadolžil ... mogoče so ga izsiljevali ... tudi s punco sta imela probleme, živel sta z majhnim otrokom v očetovi hiši, on je hotel zidati pri očetu na parceli, ona pri svojih starših na njihovi parceli ...

No, vsakega filma je enkrat konec, bi rekel oče, mogoče, ja...

Zastrupitve s tabletami.

Flaubertova gospa Bovary. Zastrupila se je iz dolgočasja. Kdo se pa ne bi. Ampak zastrupitev z arzenom je grozna smrt. Če bi Flaubert resno mislil z madame Bovary c'est moi, ji prav gotovo ne bi namenil take smrti.

Slavna Marilyn Monroe. Z Millerjem je bilo končano, John je bil babjak.

Ni hotela čakati, da se postara.

Zastrupitve s plinom in podobnim.

Sylvia Plath, ki je pri devetindvajsetih vtaknila glavo v plinsko pečico štedilnika v svoji kuhinji.

Skoki z višine. Ljubljanski Nebotičnik je bil znan po tem, da so ljudje skakali z njega.

Primoževa punca zaradi neuslišane, nesrečne ljubezni do njega.

V Indiji se ženske zažigajo, če izgubijo čast, ali pa jih zažgejo drugi.

Zdaj so aktualni samozažigi. Protest, da te posname televizija.

Aja, ljudje bombe. Opašajo ga z visokoeksplozivno bombo, gre v podzemno, na letališče, v gledališče, v šolo, nakupovalni center, na trg, na kako zborovanje ... in, puf, že vidiš na televiziji, kako smo vsi krvavi pod kožo.

Kri itak vidiš samo na televiziji, drugače smo v naši novoosvojeni domovini staroselci, ki jim je zdaj moderno reči aborigini, nekam brezkrvni.

Kot bi nam kaki vampirji z juga v težkih tihih neskončnih zimskih nočeh prihajali sesat kri.

Še milijoni drugih načinov, aja, čezmerno pitje in mamila in cigarete. Bolje čisti rez in pravi samomor kot tako počasno pederšenje. Brez jajc, da bi se kar fental.

Avtomobilske nesreče.

Iz neznanega vzroka voznik nenadoma zavil v levo. V tunelu proti morju v zgodnjih jutranjih urah šofer s polno hitrostjo nenadoma zavil v zid razširjene reševalne niše.

Menda je govoril, da se bo ubil, ker ga je pustila zaročenka.

Okno. Vrata. To veliko gostilniško okno kot nova vrata. Vrata in most, kakšna simbolika.

Če in ko se odprejo vrata, lahko nekam greš. Most povezuje dva bregova čez vodo ali čez prepad.

Zveni preprosto in enostavno.

Letalske nesreče.

O Borisu in njegovem sinu pa kdaj drugič, če te bo zanimalo.